

Saeimā pārstāvēto politisko partiju pašidentifikācijas un politiskās retorikas identifikācijas koeficienta izveide

Aija Kažoka

Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras nodaļa, Latvija

Ievads. Analizējot politisko procesu gaitu (piemēram, retoriku par sociālu jeb labklājības valsti vai izsekojot rūpju diskursam veselības aprūpes politikas jomā), ir būtiski precīzi fiksēt, kā / vai partiju programmas un to pārstāvju valodiskās izpausmes parlamentārajā tribīnē saskan ar pašu partiju deklarēto piederību labējam vai kreisajam spārnā.

Šim nolūkam būtu izstrādājama ērti lietojama indeksācija, kas ļautu daudzveidīgi aplūkot un piemērot datus. Šādas indeksācijas mērķis ir fiksēt, kā un cik bieži dažādas aktoru kategorijas (liberālu sabiedrību vai sociālu valsti raksturojošas) tiek artikulētas parlamentāriešu valodā un kā tās samērojas ar partiju programmās fiksēto.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Uzskaitot fiksētus runas / rakstu aktus jeb atslēgvārdus, ir nosakāma parlamentā pārstāvēto partiju pašidentifikācija ar labējo vai kreiso strāvojumu (tās uzstādījumā partiju programmās) un tā atbilstība reālām izpausmēm parlamentārajā tribīnē (lietots Saeimas debašu korpus). Iegūtie kvantitatīvie dati, samērojot abus rādījumus (programmā deklarētais pret reālo retoriku) rada skaitlisku attiecību, kas tiek indeksēta katrā sasaukumā katrai pārstāvētajai partijai. Tādējādi veidojas datu bāze, kas pieļauj vairākus skatījumus (katras partijas politisko deklarāciju līkni gadu griezumā vai kopskatā ar citām).

Datu sagatavē skatīts laikposms, sākot no 1993. gada, kad tika ievēlēts 5. Saeimas sasaukums un attiecīgi Centrālajai vēlēšanu komisijai (CVK) iesniegtas partiju programmas, ar kuru palīdzību tiks noteikta partiju pašidentificēšanās.

Kvantitatīvajai analīzei izmantoti teorētiskie materiāli, kas analizē labējo un kreiso strāvojumu aspektus, attiecīgi fiksējot nozīmīgākos vārdus, terminus un jēdzienus, balstoties *Comparative Manifestos Project*, kas atzīstama par būtisku datu avotu partiju pozīciju pētīšanai.

Rezultāti. Prelimināro datu apskats par to atbilstību pētnieciskajām hipotēzēm liecina, ka deputātu partejiskā pašidentifikācija ir:

- pretrunā ar parlamentārajā tribīnē paustajiem apgalvojumiem un viedokļiem;
- nenoturīga, jo deputāti brīvi lieto ideoloģiski pretrunīgus jēdzienus un nostādnes, lai vairotu savu politisko kapitālu vai diskreditētu oponentu;
- fleksibla, ideoloģiski piemērojoties vajadzībām (pirmskrīzes, krīzes un pēckrīzes periodam), taču vienlaikus būtiski nemainot partejiskopa pašidentifikāciju.

Secinājumi. Parlamentāriešu valodas izpausmes politiskajā diskursā un tā samērošana ar labējo un kreiso pašidentificēšanos – identifikācijas koeficienta izveides metodikas izklāsts.